

Podzimní knižní smršť: nový Svěrák i dopisy Olgy Havlové

30.9.2010 Mladá fronta DNES str. 6 Kultura

Alice Horáčková Knihovna Václava Havla

Podle průzkumů jsou Češi náruživí čtenáři, což se možná promítne i do podzimních prodejů. Mezi hity bude patřit třeba román o Heydrichovi HHHH, komiks Káji Saudka i punková jízda Jaroslava Rudiše.

PRAHA Snad nikdy není na knihkupeckých pultech takový výběr jako na podzim. Dny se krátí, noci natahují a Vánoce za dveřmi: zkrátka ideální čas, kdy ze čtenářů vylákat nějakou tu stokorunu za příjemné čtivo.

Nakladatelé, kteří přes léto šetřili silami a zásadní tituly si schovávali na teď, začínají chrlit jeden očekávaný hit za druhým: od historických tlustospisů přes knížky pro děti až po romány bestsellerových autorů.

Buřtík i trocha punku

Letos se čtenáři mohou těšit třeba na novinku Zdeňka Svěráka i na pozapomenutý komiks Káji Saudka, další knihu Paula Coelho, Harukiho Murakamiho i dopisy Olgy Havlové, které adresovala svému manželovi do vězení.

Začneme tím nejbližším: Svěrákem. Příští týden vydá nakladatelství Albatros jeho knihu pro děti Pan Buřtík a pan Špejlička o dvojici kamarádů, kteří sice nic moc neumějí, ale nechybějí jim nápady. Dokážou vystupovat v cirkuse, vymyslet živého draka i zachránit lékárnulekárnou, z níž se má stát herna. A jak název napovídá, jeden je „jako sud a druhý jako tyčka“.

Základ knížky, kterou ilustroval Jiří Votruba, vznikl už na začátku sedmdesátých let, kdy psal Zdeněk Svěrák dobrodružství Buřtíka a Špejličky pro své děti. V letošním roce ke dvěma původním příběhům dopsal ještě třetí, nazvaný Lékárna U Bílé myšky.

Jen několik dnů po Svěrákovi vyjde další titul oblíbeného českého autora, i když jiné generace i stylu. Jaroslavu Rudišovi, jehož první román Nebe pod Berlínem proslavil, a ten druhý, Grandhotel, byl zfilmován, se občas říká „Viewegh pro náctileté“.

Má své stálé, zejména ženské publikum, dokáže psát čtivě a jeho knížky se prodávají. Svou novinku nazvanou Konec punku v Helsinkách však naladil na vážnější téma - ozývá se v něm depresivní nálada československých Jeseníků osmdesátých let, ze kterých se těžko utíká.

Mladá hrdinka, kterou štvě rodina, škola, vztahy i doba, tak revoltuje alespoň v rámci možností. Únik nachází v anarchii punku, naplněným snem se pro ni stává koncert legendární německé kapely Die Toten Hosen v Plzni roku 1987, který se skutečně odehrál.

Neznámé listy do vězení

Lahůdkou pro fanoušky Káji Saudka se v druhé polovině října stane jeho Lips Tullian, příběh desperáta, který bohatým bere a chudým dává.

Saudek se inspiroval skutečnou postavou z přelomu sedmnáctého a osmnáctého století, které se později zmocnila i lidová slovenost. Saudkovo zpracování osudu náčelníka lupičů Tulliana vycházelo roku 1972 na stránkách časopisu Mladý svět a posléze ho komunisté zakázali. Scénář k příběhu, který Saudek nakreslil ve svém nejlepším období, napsal člen Divadla Járy Cimrmana Jaroslav Weigel.

Podobně zásadním titulem „z archivu“ budou jistě i dopisy Olgy Havlové z přelomu sedmdesátých a osmdesátých let, které takto souborně knižně ještě nikdy nevyšly. Jde o listy, jež Olga zasílala Václavu Havlovi během jeho čtyřletého vězeňského trestu a které jej inspirovaly pro sepsání slavných Dopisů Olze.

Mnohé z nich byly navíc dosud považovány za ztracené - či lépe řečeno zabavené StB. Dopisy od Olgy uzavřou Podzim s Kampademií, podzimní cyklus přednášek, výstav a publikací připravovaný Knihovnou Václava Havla.

Himmlerův mozek byl Heydrich

Podobně pestrá nabídka však čeká na čtenáře i v oblasti zahraniční literatury. Chystá se například román francouzského spisovatele Laurenta Bineta o životě a smrti říšského protektora a předního nacisty Reinharda Heydricha.

Čtyřset stránková kniha letos získala Goncourtovu cenu pro nejlepší románovou prvotinu a nakladatelství Argo název díla ponechalo v originále - čtyři HHH odkazují na stručnou, ale výstižnou německou větu, která se v období nacismu skutečně používala. Tedy: Himmlerův mozek se jmenuje Heydrich (Himmlers Hirn heit Heydrich). Autor v Česku svou knihu osobně uvede - na autogramiádě a besedě 26. října.

Ze slavných jmen se fanoušci ještě dočkají románu Valkýry bestsellerového brazilského vypravěče Paula Coelho. V autobiografické knize z roku 1992, která česky dosud nevyšla, Coelho pojednal manželskou krizi, válečnice na motorkách i jednu záchrannou misi Mohavskou pouští.

Z odlišné kategorie je poslední román německé nositelky Nobelovy ceny Herty Müllerové Rozhoupaný dech, který by měl vyjít příští týden. Müllerová v něm zachytila příběh svého přítele, básníka Oskara Pastiora, který byl v mládí jako rumunský Němec odvečen do sovětského pracovního tábora.

Silný bude i konec roku: kromě ložského opusu americké ikony Johna Irvinga Poslední noc na Klikaté řece se připravuje i sbírka povídek Japonce Harukiho Murakamiho, nazvaná Po zemětřesení. Příběhy zamilované dívky, bohaté studentky a tří kamarádů se odehrávají v mezičase dvou tragédií roku 1995: mezi zemětřesením a sarinovým útokem v tokijském metru.

Možná že podzimní smršť slavných jmen nakonec ovlivní i dlouhodobý průzkum Čtenáři a čtení v České republice, který provádí Ústav pro českou literaturu Akademie věd. Poslední výsledky (oznámené včera) jsou vcelku nadějně. Podle nich patří Česko v rámci Evropy k zemím s nejsilnější čtenářskou kulturou (společně se skandinávskými a pobaltskými státy). Kupujeme si v průměru pět knih ročně (přečteme jich však sedmnáct), utratíme za ně více než dvanáct set korun a denně si vyhradíme na četbu skoro osmatřicet minut.

To je v době dozívající hospodářské krize přinejmenším povzbudivá zpráva, i když neznamená, že se knihy v Česku víc prodávají. Podle zmíněného průzkumu poklesl oproti roku 2007 podíl lidí, kteří si koupí ročně alespoň jednu knihu, z jedena sedmdesáti procent na méně než polovinu oslovených.